

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedientja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon - številka 74.

Štev. 281.

V Ljubljani, v četrtek 9. decembra.

Letnik XXV.

Bojni četi.

Državni zbor si je zaslužil v zadnjem zasedanju ime državnega bojišča. Namestu zborovanja se je ondu razbijalo, namestu posvetovanja zmerjalo, namestu sklepanja pretepalo.

Dve četi sta si stali nasproti: zastopniki narodov in zastopniki strank v avstrijski državi.

Zastopniki strank! Od krvavo rudeče socialno-demokratske do zavisti rumene in jeze zelene stare, propale liberalne stranke so se vse našle pod jednim klobukom. Zastopale so samo posamne dele in posamne strankarske koristi in nič drugega.

Zastopniki narodov! Čehi, vsaj v načelu Poljaki, Slovenci, Hrvatje, Rusi in Nemci so bili med njimi zastopani v celem narodnem oziru. Da! tudi Nemci! Katoliški Nemci so jedini v državnem zboru, katerih načela se raztezajo na ves nemški narod. — Nemško ljudstvo je v svojem jedru spravljivo in mirno. In samo katoliška stranka priznava načela, katera ne odbijajo in ne spravljajo v nasprotje nemškega naroda z drugimi avstrijskimi narodi. — Samo ona ne zahteva nemške nadvlade, ne smatra Slovanov za sužnje, marveč stoji na stališču pravičnosti in jednake vrednosti avstrijskih narodov. Obžalovanja vredne stranke, bolne izrastke v nemškem narodu, zastopajo liberalci in nacionalsci vseh raznih vrst, nemški narod pa zastopa katoliška stranka, ki se sme po pravici imenovati najbolj in najplemenitejša nemška.

Med zastopniki narodov so, kot smo že rekli, tudi naši zastopniki v ožji zvezi združeni s Hrvati in Rusi. Ta zveza najboljšo svedoči po svojih načelih, kakšno bodi narodovo zastopstvo. V nji so zastopani v pravem pomenu besede slovanski proletarski narodi v Avstriji. Rusi, Slovenci in Hrvatje se imajo še vedno beriti za svoj obstoj. Država jim ne reže od rodbinskega hleba, marveč jim odreka najjednostavnejše pravice. Zatirani so v narodnem oziru.

V svojem bistvu so ti narodi delavski. Plemstva, niti veleposestva, velikega obrta, kapitalistov ne najdeš med njimi. Delavski stanovi so jim glavno, najvažnejše jedro.

Še nekaj! Vsi ti trije imenovani narodi so tudi katoliški. Rusi, zjedinjeni z rimsko stolico se uprav po svoji katoliški veri ločijo od svojih razkolnih bratov. Hrvatje spajajo s svojim pojmom katoliško vero v nasprotju s Srbi. In Slovenci so tudi brez izjeme katoliški.

Trojni značaj — narodne, ljudske in katoliške ima torej na sebi njihova zveza. Braniti zatirano narodnost, potegovati se za pravice nižjega delavskega ljudstva in čuvati katoliška načela ji je naloga. Ta trojni značaj je tako rekoč odsvit narodove duše. Po tem trojnem načelu moremo govoriti o celem narodu. Kedor sam v sebi izbriše kateri koli izmed imenovanih znakov, ni več cel človek, marveč duševna pokveka, in kedor hoče narodu iz njegove duše iztrgati katero naštetih lastnostij, ga pokvarja, razdružuje in hromi.

Zastopnik narodov ne sme nikedar pozabiti na te resnice, sicer neha biti pravi zastopnik, no je le škodljiv strankar. V slovanski krščansko-narodni

zvezi so poslanci v tem oziru solidarni; če je treba, se tudi zataji osebno mnenje v prilog vzajemnosti.

Tudi drugi zastopniki narodov morajo vsaj v ideji služiti naštetim trem namenom. Načelo je dano in čas bo sam po sebi v svojem razvoju izčistil, kar je še treba izčistiti, podprl, kar je sedaj še slabega, sezidal, kar še nedostaja. Ločiti moramo idejo od oseb in domače borbe od končnih ciljev. Ideja je močnejši nego osebe in končni cilji, ki so v svojem zametku že položeni v narodovo dušo, silnejši od človeških slabostij posameznikov.

Obe četi: zastopnikov strank in zastopnikov narodov sta se pridno vežbali za narodni mejstan. Dve korni poveljstvi sta bili strankam na čelu; po imenih ju najlože imenujemo Bernerjevo in Wolfovo poveljstvo. Vežbanje se je pričnalo s surovim zmerjanjem, nadaljevalo z razbijanjem in končalo s pretepom. Vspeh je bil izvrsten. Poveljstvi sta dosegli, kar sti hoteli. Iz zastopnikov strank sta si vzgojili same Bernerje in same Wolfe. Nemški sivoglavi advokati, profesorji, grofje so se prelevili v naturo mednarodnih socialnih demokratov in veleizdajskih Schönereijancev. Da, sami Bernerji in Wolfe so se skotili iz njih.

Zastopniki narodov so se tudi pridno vežbali. Urila jih je sila, vodila jih je ljubezen do narodov, katere zastopajo. Odložiti je moral marsikdo košček zagrizenosti, seperatizma, svojeglavnosti, predno so se mogli postaviti v jedno neporušljivo vrsto. Potrebna je bila ta vzgoja, a tudi obnesla se je dobro. Zavest, da po nator in po načelih spadajo skupaj, je od dné do dné bolj živela in upajmo, da nikedar več ne ugasne. Morda še kdo odleti. Bodi! Ideja vzajemnosti vseh zastopnikov avstrijskih narodov proti strankarski sebičnosti in njeni podli surovosti, ne umrje več!

Zadnji poskus.

Ministerski predsednik baron Gautsch še ni obupal, on je optimist, ki hoče spraviti volka z jagnjetom. V torek nam je naš poročevalec z Dunaja sporočil, da so se pogajanja razbila ob svojeglavnosti nemško-napredne stranke. Jednako so sporočili ostali listi, a včeraj smo dobili sporočilo, da baron Gautsch še vedno prede nit do sprave. Preporni točki nista več lex Falkenhayn in prememba predsedstva, temveč jezikovni naredbi.

V dogovoru s češkimi zastopniki je baron Gautsch stavil levici pozitivne predloge, da bi dosegel začasno spravo v parlamentu in ustavnim potom nagodbeni provizorij, začasni državni proračun in vojaške novince.

Ti predlogi merijo na to, da bi vlada izdala novo naredbo za Češko, ki bi razveljavila paragrafa 7. in 9. naredbe z dne 5. aprila ter primerno premenila paragraf 11. Po teh premembah, ki bi bile omejene le na Češko, morali bi le konceptni uradniki biti zmožni obeh deželnih jezikov, za pisarniške in manipulacijske uradnike bi ne veljala ta obveznost. Notranji uradni jezik bi bil v čeških okrajih češki, v čisto nemških okrajih nemški, v mešanih okrajih češki in nemški. Mešana občina bi bila ona, v kateri biva najmanj 25 odst. druge narodnosti. Sodni okraj bi veljal kot mešan, koder biva najmanj 20 odst. druge narodnosti. Okrajno glavarstvo

bi bilo mešano, ako obseza vsaj jeden mešan sodni okraj. Da se konceptni uradniki priuče drugemu jeziku, imeli bi časa 15 let, mesto 5 let, kakor določa zadnja naredba.

Toda s temi koncesijami levica ni zadovoljna, ker se odločno upira zahtevi, da bi morali justični uradniki biti v vsej deželi zmožni obeh deželnih jezikov in bi vsi, notranjemu, trgovskemu, poljedelskemu, finančnemu in pravosodnemu ministertvu podrejeni uradi morali izdajati odloke in razsodbe v jeziku ustnega očitovanja ali pismene vloge. Dalje levica zahteva, da se v njenem smislu razveljavi naredba tudi za Moravsko, v kar pa vlada v soglasju s Čehi ne more dovoliti.

Na prvi pogled bi Nemci še vedno imeli predprave, kajti češki uradniki bi morali povsod biti zmožni obeh jezikov, za nemške so določene obsežne izjeme.

In vendar tudi s temi koncesijami Nemci niso zadovoljni. Zato je, kakor smo že v zadnji številki poročali, parlamentarna komisija levice v torek soglasno odklonila predloge barona Gautscha, dasi so nekateri zmernejši člani mej debato izražali razne pomisleke. Ob enem so pooblastili dr. Funkeja in grofa Stürgha, da naznanita ta sklep ministerskemu predsedniku. Baron Gautsch je odgovor uzel na znanje ter prosil, naj bi načelniki levičarskih klubov ostali še do danes na Dunaju.

Danes sta imeli seji obe parlamentarni komisiji. Vlada je storila zadnji poskus, da pomiri razburjene duhove na levi in desnici ter doseže vsaj začasno spravo. Mi sodimo, da je malo ali prav nič upanja, ako se ne zgodi neverojeten, a mogoč slučaj, da Poljaki v zadnjem trenutku omahnejo na levičarsko stran. Ako se danes razbije zadnji poskus sprave, potem stopi v Avstriji v veljavo § 14. ustave, po katerem more vlada sama rešiti nujne državne zahteve.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. decembra.

Gautschevi predlogi, s katerimi je poskušal doseči spravo mej desnico in levico, so sicer tajni in jih ni dosedaj objavil še noben oficijozni list, pač pa jih navajajo nekateri dunajski nevladni listi. Kakor znano, se je šlo tudi skoro jedino le za spremembo jezikovnih naredb za Češko in Moravsko, kajti vse druge zahteve bodisi od strani vlade ali od strani levičarjev so v primeri s tem le malenkostne. Zahteve nove vlade so torej baje nastopne: Notranji uradni jezik bodi v čisto čeških okrajih češki, v čisto nemških nemški in v mešanih okrajih češki in nemški. Po domače povedano: Češka in Morava naj se razdelita v tri strogo omejene dele in naj se rabi v vsakem delu določeni uradni jezik. Ker bi se pa morda stranki nikakor ne mogli sporazumeti, kaj spada pravo za pravo pod mešane okraje, jima je hotel ministerski predsednik pomagati s tem, da je določil kot mešane tiste občine, v katerih se nahaja najmanj 25 odstotkov prebivalcev druge narodnosti. Ako je torej v neki češki občini le 25 odstotkov Nemcev, ne sme ta občina po Gautschevem mnenju spadati mej občine čisto češkega dela, marveč pripada mešanemu delu. Glede občin, katerih češko prebi-

valstvo je v manjšini, bi ta meja najbrže ne bila tako stroga. Sodni okraji bi bili mešani, ako bi bilo v njih vsaj 20 odstotkov prebivalstva druge narodnosti, okrajna glavarstva pa, ako jim je pridelen vsaj eden mešan sodni okraj. Konečno je nameraval Gautsch spremeniti tudi določbo jezikovnih naredb glede znanja obeh jezikov. Mož je svetoval Čehom, naj se udajo vsaj toliko, da bodo te določbe oproščeni vsi manipulacijski, to je oni uradniki, ki ne občejujejo naravnost s strankami, marveč izvršujejo le notranje uradne posle, ter konecno, da se podaljša rok za priučenje drugega deželnega jezika od 5 na 15 let. Vkljub temu, da je taka zahteva, skoro bi rekli, nesmiselna, ker je pač več ko neverjetno, da bi jeden in isti uradnik bil celih petnajst let na enem mestu, se vendar nemško-liberalna klika najbolj upira ravno tej Gautschevi zahtevi ter izjavlja, da je znanje drugega deželnega jezika za vsakega uradnika sploh nepotrebno. — Kakor znano, iz te moke ni bilo nikakega kruha, akoravno so bili češki zastopniki do skrajnosti prišili in so bili voljni, razgovarjati se nadalje o

Krščanski shod. Včerajšnji dunajski listi objavljajo poročilo o shodu krščanskih socializmov dunajskih, na katerem je pojasnoval posl. Schneider položaj v poslanski zbornici ter opravičeval postopanje svoje stranke, ki je sklenila vztrajati vedno v opoziciji. Dokler so v opoziciji nemške stranke, in naj si bodo tudi liberalne, bodo šli krščanski socialisti, kar se tiče nasprotovanja vladi, vedno z njimi. Sedaj pa nameravajo za slučaj, ko bi sedanja levica postala vladna stranka, ostati seveda še nadalje v obstrukciji in se torej v tem oziru ločiti od levicarjev, nemških liberalcev in nacionalcev ter se združiti z novo opozicijsko stranko z Mladočehi, in sicer radi tega, ker je ta stranka številno najmočnejša. Odgovornost za to vest moramo seveda prepuščati dunajskim, ne antisemitskim listom, vendar pa nikakor ne dvomimo, da bi bilo nemogoče najti dunajske krščanske socialiste v slovanski opoziciji. V tem slučaju bi se seveda popolno pretrgala njih zveza z nemškimi nacionalci.

Poljsko vprašanje v Rusiji. Poljsko glasilo „Śwēt“ prinaša v jedni zadnjih številok neko zanimivo razpravo o končni rešitvi poljskega vprašanja na Ruskem. Iz tega spisa se razvidi, da je pisatelj grof Wodzinski ves vnet za sporazumljenje Poljakov z Rusi, le svoje najdražje svetinje, vero, narodnost in tradicije naj si ohranijo svete ter jih vsak čas visoko spoštujejo. Pisatelj obžaluje, da so se svojedobno ločili od mogočnega naroda ter mesto Napoleonu uprli se carju Aleksandru. Znana deviza: *Parcere subjectis et debellare superbis*, pravi, naj se uveljavi tudi pri ruskih Poljaki.

Ministerska kriza v Italiji se ni rešena in se sicer še nič ne čuje iz Rima, nego samo to, da je kralj vsprejel demisijo celega kabineta in da bo bržkone zopet Rudini tisti mož, kateremu bo naročena sestava novega kabineta. Poroča se nadalje še tudi, da se loči od Rudinija le nekaj dosedanjih tovarišev, mej tem ko jih večina še ostane v novem kabinetu. Rudini se torej sedaj trudi, dobiti na svojo stran nekaj sposobnih in njemu simpatičnih mož, ob enem mu pa gotovo preostaja toliko časa, da lahko napravi nekaj pregled svojega delovanja v minulih dveh letih svoje vlade. Mož mora priznati, da v tej dobi ni rešil prav za prav nikakega važnejšega vprašanja, posebno pa takega ne, s katerim bi bil narodu kaj koristil. Omahoval je neprestano sedaj na jedno, sedaj na drugo stran, bil je vedno neodločen. Največ odločnosti je kazal Rudini tedaj, ko je bilo treba dati kako brco katoličanom in cerkvi. Kot zadnji čin njegovega dosedanjega delovanja je ravno stroga njegova naredba v „obrambo države pred klerikalizmom“. Ako se mu toraj posreči sestava novega kabineta, imela bode Italija zopet svojo staro vladu, ki se odlikuje po največ zaslugami, ki si jih je stekla za framasonstvo. — Jako dobro popisuje „Opinione“ jedini namen, ki je dovedel Rudinija do sklepa, naj poda ostavko. Povodom zadnjih volitev je namreč ministerski predsednik pridobil si potrebno število glasov samo z brezštevilnimi obljubami, o katerih je moral že tedaj dobro vedeti, da so neizpolnjive. Ker se pa bližajo v kratkem času zopet nove volitve in si je Rudini svest svojih neuspehov, zato odlaga formalno ministersko čast in vrže tiste obljube mej staro šaro s tem, da razvije nov program.

Socijalne stvari.

Socijalno razmišljanje.

I.

Različni čuti nas navdajajo, ko gledamo prizore v dunajskem parlamentu. Trpka jeza pograbi vsakega čutečega in pravega prijatelja ljudstva, kadar bere poročila iz državnega zbora, poročila o razgrajenju, ki odmeva po zborničnih prostorih, o surovih in podlih psovkah, katere mečejo izvoljenci ljudstva drug drugemu v obraz, ali kadar premišljuje nasilstva, katera po poročilih dnevnikov niti v razupitih gostilnah niso v navadi.

„Kam plovemo!“ Tako mi je rekel priprost mizar. „Sedaj, ko gospoduje na svetu skoro sam nered in brezsrčnost, ko že mali dečki v šoli klučujejo brez kazni svojemu učitelju, sedaj ko se boji oče združnosti svojih lastnih, še nezrelh otrok, sedaj se gospodje v parlamentu, ki bi morali biti vzorniki reda in discipline, sedaj se ti gospodje sami med seboj pričkajo in rujejo, kakor nesramni pobalini v šoli. To je lep zgled za ljudstvo. Nedavno so „šivali“ časopise, da preveč podrobno slikajo zločine in obravnave pri sodnijah. Reklo se je, da se s tem činov v se.“

Jaz mislim, da ne bo z lepa tako nevarno brati še tako natančna poročila o najbolj kočljivih stvareh, ki se obravnavajo v sodnih dvorinah, kakor je nevarno čitati poročila o zborničnih obravnava. Ako berem poročila iz sodne dvorane, vem, da stoji pred sodnikom navaden zločinec, ki ne uide zasluženi kazni, ako pa pregledujem poročila o nagnusnih prizorih, ki se dogravajo v parlamentu, vem, da uživajo ti ljudje v zbornici zaupanje svojih volilcev, in pa da jih brani poslanska imuniteta. In ko vidim, da se sam ministerski predsednik tako poniža, da se gre streljat z zloglasnim razgrajcem Wolfom, tedaj se moram prijeti za glavo in vprašam se: Kam smo prišli in kam bomo še dospeli v takih razmerah? — Tako je govoril priprost mož izmed ljudstva. V koliko je imel prav, naj presodi čitatelj sam.

Drug mož, ki je bil v zbornici priča obstrukcijskih scen, je rekel: „To je obnovljenje zloglasnega konventa!“ Saj je sam zbornični predsednik imel to primero v mislih, ko je rekel pri neki obstrukciji: „Tega niti v konventu ni bilo“. Ne vem, je-li ta prisposoda primerna, popolna gotovo ni. Res je sicer, da so se v starem, zloglasnem francoskem konventu poslanci zmerjali, z „lumpi“ in „vragi“ pitali, kleli kakor poulični klateži, celo sablje, meče in puške poskušali, res je tudi, da je konvent v kratkem času svojega obstanka obrnil čez najst tisoč postav, toda mnogo stvari iz modernih parlamentov pa ni imel.

Pred vsem niso bili poslanci nedotakljivi v zbornici in bilo ni niti sedežev, niti pultov. Poslanci v konventu so sedeli na navadnih stolih, in če si je kdo hotel kaj začrkati, pisal je na svojih kolenih ali na hrbtu prednika. Ako bi v našem parlamentu samo teh dveh stvari ne bilo, bi bila vsa obstrukcija kmalu pri kraju; brez pultov in brez desek in brez poslanske imunitete bi bila Wolf in Schönerer hitro gotova s celo obstrukcijo, in ako bi liki konventu peljala v zbornici naša cesta iz poslan. naslanjača naravnost v ječo, že davno bi ondi sedeli vsi obstrukcionisti. A mislim, da prisposabljanje našega parlamenta s konventom ni primerno: konvent bi si ne bil dal toliko opraviti s takimi rovarji.

Še več. Konvent je imel v svoji dvorani govorniški oder, na kojega desni strani je visela deska z napisom: *les droits du peuple* — pravice ljudstva. Na levi strani pa je bilo na drugi tabli zapisano, kakšna ustava vlada. To pa zato, da je imel vsak govornik vedno pred očmi opomin, naj se giblje na podlagi ustave, in da mora govoriti v prosep ljudstva, katero zastopa. Nekaj podobnega bi ne škodilo v našem parlamentu. Pred vsem bi morala biti ondi deska z deseterimi božjimi zapovedimi, katere obsegajo ne le pravice, ampak tudi dolžnosti ljudstva. Toda žalibog, v našem času se pozablja zlasti to, da človek nima samo pravic, marveč tudi dolžnosti, in sicer dolžnosti do Boga, do sebe in do svojega bližnjega.

Radikalna smer brezbožne revolucije, ki se je pokazala v pravi luči najprej v francoskem konventu, poje ljudstvu same pesmice o pravicah, in gorje mu, kdor bi se drznil govoriti tudi o dolžnostih. Ko je poslanec Gregoire začel govoriti o dolžnostih ljudstva, so mu zadržili besedo divji klici: „*Pas des devoirs, nous voulons seulement des droits* — proč

z dolžnostmi, mi hočemo le pravice.“ Tako se godi sedaj. Ljudstvo noče ničesar slišati o dolžnostih, a kjer se nikdo ne briga za dolžnosti, tam nastane nered, razuzdanost in samovolja! To se kaže v zbornicah, in to se kaže s še bolj živimi barvami zato, ker zbornice stojé na podlagi, sezidani po revoluciji, ki je odvezala ljudstvo od dolžnostij do Boga in mu pustila le dolžnosti do samega sebe. Zato sem že trdil in še trdim, da ne bo naš moderni parlamentarizem nikdar zadovoljil ljudstva, marveč razsrdil. Pravi parlamentarizem mora stati na podlagi, katera oznanjuje suvereniteto božjo in njegovih zapovedij. (Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. decembra.

(Povodom obletnice škofovega posvečenja) se je danes poklonil stolni kapitelj z duhovniki ljubljanskega mesta prevzv. škofu dr. Missij, v katerih imenu je v iskrenih besedah stolni prošt dr. Klofutar izrazil čutila ljubezni in vdanosti, ob enem pa tudi britke žalosti, ker ima Prevzvišeni zapustiti Ljubljano ter se preseliti kot knez-nadškof v Gorico. — Prevzv. vladika se je zahvalil za izraze vdanosti in ljubezni ter povdaril, da je bilo tudi njemu težko in boleče, zato, da zapusti škofijo, v kateri je pri duhovščini in ljudstvu našel toliko vdanosti in ljubezni; zato je na prigovarjanje, naj vsprejme goriško stolico, pojasnil vse svoje pomsleke in ugovore, a ker niso bili vsprejeti, menil je, da je tako volja božja, kateri se mora vdati. Zagotavljajoč vse svoje ljubezni in naklonjenosti, dejal je Prevzvišeni, da ostanimo tudi v prihodnje mejsebojno združeni v ljubezni in v molitvah.

(Osebna vest.) Deželni predsednik baron Hein se je danes vrnil v Ljubljano z Dunaja, kjer je bil 6. t. m. vsprejet v avdijenci pri cesarju.

(Javni shod) slov. kat. delavskega društva se je vršil včeraj v „Katoliškem domu“. Na shodu je poročal državni poslanec dr. Krek. V obširnem govoru je razpravljal in kritikoval dogodke v državnem zboru. Za njim sta govorila še Gostinčar in Kregar. Shod se je dobro obnesel, in le svetujemo gg. državnim poslancem, da bi priredili shode tudi po deželi. Ljudstvo mora spoznati, kje so prijatelji, a kje sovražniki. Socijalna demokracija je v državni zbornici sijajno dokazala, da je protislovanska, protisocijalna in protikrščanska, zakaj združila se je s protislovanskimi nemškimi nacionalci, protisocijalnimi judi in protikrščanskimi liberalci. To je dejstvo, ki ga vse vpitje socijalno-demokratskih agitatorjev ne more utajiti, in le treba je, da se tudi narodu pove to dejstvo.

(Imenovan) je g. c. kr. finančni komisar Herman Nickerl pl. Ragenfeld tajnikom pri fin. ravnateljstvu v Ljubljani.

(Kedo rešuje Avstrijo?) To smo zvedeli pri včerajšem soc. dem. shodu v kazini, pri katerem so se zbrali znani socijalistiški mladiči, več vajencev, nekaj železničarjev in nekoliko krščanskih socialcev. Učenjak Zadnik je poročal o „državnem zboru in delavstvu“. Nagli sod se je uvedel v Pragi. To se je moralo zgoditi zavoljo neredov. Neredi so bili tudi v Gradcu in na Dunaju zato, ker je bila policija prišla v državni zbor in se je tako kratila poslanec sloboda. Kranjski poslanec 5. kurije je trdil danes pri nekem shodu, da so socijalni demokratje temu vzrok. Toda ta poslanec je jeden od buržoazije, take vrste kot je n. pr. kapelan Škerjanec v Zagorju. Ako bi socijalno-demokratski poslanci ne bili posegli vmes, bi Avstrija razpadla. Poslanci v večini, v zlasti pa slovenski nimajo nobenega razuma, kako je treba delovati v drž. zboru. To znajo samo soc. demokr. poslanci. Samo oni so pokazali pravo srčnost. Res je, da so se zvezali z nemškimi nacionalci, toda zato, ker se slovanske in krščanske stranke ne morejo nikdar pospeti do višje inteligence. Ko je policija iztirala Wolfa, so najbolj odobraval mladočeški poslanci. Kar so hoteli klerikalci že tisoče let — namreč zatreti slobodo, hočejo mladočehi v par letih. Oni se nahujskali praški mob (!! tako govori socijalni demokrat !!). Dokler bodo Kreki in Susteršiči sedeli v državnem zboru, ne bo nikoli boljše ljudstvu. Dr. Krek je najhujši reakcionar, produkt klerikalizma, prav nič ne razume in grozno je neumen. Ker je samo socijalna demokracija pokazala, kako je treba delovati za ljudstvo, zato naj vsak pristopi k nji, kdor že ni v njenih vstah. — To

Dunaj, 9. decembra. Vsa dogovarjanja Gautscha z desnico in levico so se danes definitivno razbila. Parlamentarna komisija desnice izda jutri izjavo, v kateri bo poudarjala svojo solidarnost tudi za prihodnost. V tej izjavi bo desnica objavila, da je v interesu države šla v svojih zahtevah do skrajne meje popustljivosti ter da je bila pripravljena

odneta od vsega, kar bistveno ne zadeva njenih načel. Nasprotno pa je bila levica nepristopna za vsako popustljivost ter ni hotela nikakor odneta v nobeni stvari. Zato tudi vsa križda za žalostne posledice zadevale levico. Desnica državnega zbora ponovi ob tej priliki svoj program, da hoče solidarno na podlagi načel krščanske pravičnosti v interesu države in od nje zastopanih dežel in narodov vstrajati v vsiljeni jej borbi. — Izjavo je soglasno odobrila parlamentarna komisija desnice. — Nihče ne ve, kedaj da zopet pridemo do rednega parlamentarnega dela.

Dunaj, 9. decembra. Levičarji so izdali danes komuniké, v katerem se omenja, da so se razbila pogajanja, ob enem pa naglašajo, da so njeni zastopniki voljni, v primerni dobi zopet pričeti pogajanja v dosego narodnega miru na Češkem in Moravskem. Sednik baron Gausson je „Ministerski predvorskemu kot zaupniku desnice in Funkeju kot zaupniku manjšine, da s hvaležnostjo vzame na znanje poročilo o prizadevanju obeh strank v dosego mirnega parlamentarnega delovanja ter smatra dosedanja pogajanja za ključnim.

Dunaj, 9. dec. Avstrijska delegacija je v sprejela v današnji seji proračun za skupno mornarico. Podadmiral baron Spaun je opisoval razmere pri mornarici, posebno glede oklopnic, ter izjavil, da potrebuje ta del avstrijske vojne moči ogromno poprav in pomnožitve.

Dunaj, 9. decembra. Danes je bila zadnja seja avstrijske delegacije; prihodnja seja se pismeno naznani in bo najbrže 30. decembra.

Praga, 8. decembra. Od torka do danes zjutraj je bilo aretovanih 64 oseb, mej temi 24 radi tatvine, 5 radi ropanja. V splošni bolnici je pobitih nekaj oken.

Rim, 9. decembra. „Agenzia Stefani“ poroča, da se še vedno vzdržuje vest, da naroči kralj Rudiniju, naj sestavi nov kabinet. V poučenih krogih se govori, da je Zanardelli obljubil vsprejeti v novem ministerstvu portfelj pravosodnega ministra, ravno tako obdrži dosednji zunanji minister Visconti-Venosta tudi nadalje svoj portfelj. Tudi ministra Brin in Luzzatto ostaneta še na svojem mestu. Gotovo je, da ostane zunanja politika Italije nespremenjena, dokler ostane na krmilu di Rudini.

Carigrad, 9. decembra. Povodom sklepa definitivnega miru je prejel zunanji minister Tewfik-paša veliki kordon najvišjega turškega reda. Nemški poslanik Marschall je došel sem danes, francoski Cambon pa v soboto.

— Te dni so se pričela posvetovanja poslaničkov radi konečne rešitve krečanskega vprašanja. Izravnati morajo načelne zahteve velelastij z onimi Krečanov in sultanove vlade in odstraniti finančnejne težkoče.

Barcelona, 9. decembra. General Weyler je došel včeraj iz Parme. Vsprejema ni bilo nikakega. General ostane nekaj dni v Kataloniji in se poda potem v Madrid.

Umrli so:

5. decembra. Ernestina Ravnikar, otroška vrtarica, 21 let, jetika. — Marija Hofer, kleparja vdova, 60 let, Cesta na Rudolfovo železnico 12, vodenica. — Teodor Tollovic, realec, 15 let, Resljeva cesta 18, vnetje možganske mreže. 7. decembra. Viljem Schweitzer, nadsprevoznik v pok., 75 let, Dolge ulice 1, ostarelost.

V bolnišnici:

2. decembra. Leopold Medvešek, posestnika sin, 2 leti, davica. 3. decembra. Jernej Sušteršič, delavca sin, 7 let, paralysis cordis post diphth.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Čas opa-	Stanje barometra	Temperatura — Celzijus	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
7. 9. zvečer	742.2	1.4	sl. jvzh.	umirno	
8. 7. zjutraj	739.4	0.3	sl. sever	oblačno	0.0
2. popol.	735.0	1.2	sl. jvzh.	"	
8. 9. zvečer	731.8	0.5	sr. sever	dež	
9. 7. zjutraj	725.7	1.0	sr. vzh.	dež	3.7
2. popol.	725.5	2.2	"	sneg	
Srednja temperatura torka 2.0°, za 2.6° nad normalom.					
Srednja temperatura srede 0.7°, za 1.4° nad normalom.					

Stanarinske knjižnice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v

Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Zajamčeno samočista

odlikovana z najvišjimi odlikovanji

Tomaževa fosfatna moka

iz čeških in nemških tovarn za Tomažovo moko

je najboljše učinkujoče in najcenejše fosfornokislo gnojilo.

Da ima v sebi 15—17 odstotno citratno raztopljive fosforne kisline in 28—100 odstotkov fine moke, se jamči.

Za vse vrste zemljine prsti.

Za **zboljšanje zemlje revne na fosforni kislini**, za vsa žita, okopalne in oljne rastline, za vinograde, hmeljne in zelenjavne nasade in posebno za gnojenje travnikov.

Prekaša glede na poznejši vpliv vse superfosfate. Jedva nedostajoča množina citratno raztopljive fosforne kisline se povrne, ceniki, strokovni spisi in druga pojasnila so na razpolago. Vprašanja in naročila naj se pošiljajo

56 36—35

prodajališču fosfatne moke

čeških tovarn za Tomažovo moko v Pragi

Mariengasse 11.

Najboljše in najpripravnejše drsalke

„KONDOR“

„Kondor“, navadne, 1 par gld. 2.—
„Kondor“, ponikljane, 1 par 3.—
„Helios“, ponikljane, 1 par 6.—
„Hallfax“, navadne, 1 par 1.40

„HELIOS“

pri **Andr. Druškovič-u**, Mestni trg št. 10.

Dunajska borza.

Dne 7. decembra.

Skupni državni dolg v notah	101	gld.	35	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	"	30	"
Avstrijska zlata renta 4%	121	"	—	"
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	"	65	"
Ogerska zlata renta 4%	120	"	95	"
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	"	40	"
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	948	"	—	"
Kreditne delnice, 160 gld.	353	"	—	"
London vista	120	"	50	"
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	"	12 1/2	"
20 mark	11	"	81	"
20 frankov (napoleonor)	9	"	57	"
Italijanski bankovci	45	"	60	"
C. kr. cekini	5	"	69	"

Dne 6. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160	gld.	25	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159	"	75	"
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188	"	—	"
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	"	70	"
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138	"	25	"
Dunavske vravnave srečke 5%	130	"	25	"
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107	"	—	"
Posojilo goriškega mesta	112	"	50	"
4% kranjsko deželno posojilo	98	"	20	"
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	"	50	"
Prioritetne obveznice državne železnice	225	"	50	"
" " južne železnice 3%	184	"	—	"
" " južne železnice 5%	125	"	75	"
" " dolenskih železnice 4%	99	"	50	"

Kreditne srečke, 100 gld.	200	gld.	75	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156	"	—	"
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19	"	25	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	24	"	50	"
Salmove srečke, 40 gld.	74	"	50	"
St. Genois srečke, 40 gld.	79	"	—	"
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57	"	—	"
Ljubljanske srečke	23	"	25	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	162	"	50	"
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3414	"	—	"
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	424	"	—	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	79	"	40	"
Splošna avstrijska stavbinska družba	93	"	60	"
Montanska družba avstr. plan.	132	"	90	"
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172	"	—	"
Papirnih rubljev 100	128	"	12	"

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.